

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-131/20.11.2014 г.

ДО

Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КЪМ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № ВКПВ-453-62-4/04.11.2014 г.

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: *проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 454-01-20, внесен от Волен Николов Сидеров и група народни представители на 27.10.2014 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

По представения на вниманието ми законопроект изменение и допълнение на Кодекса на труда бих искал да изразя следното становище:

Безспорна е необходимостта от предприемане на мерки, които да направят учителската професия привлекателна и да възродят престижа на българския учител. Считаю обаче, че тези мерки не трябва да са изолирани и инцидентни, а трябва да са част от цялостна и систематична държавна политика по отношение развитието на педагогическите специалисти, която да доведе до повишаване авторитета и социалния статут на българския учител. Като важна стъпка в това отношение следва да се посочи

приетата Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри и План за изпълнение на дейностите, заложен в нея.

Министерството на образованието и науката принципно подкрепя всички инициативи, насочени към укрепване авторитета и социалния статус на българския учител, за да получи той заслуженото си престижно място в обществото. Същевременно считам, че новите мерки и политики следва да са насочени към младите педагогически кадри – за мотивирането, привличането и задържането им в професията и осигуряването на възможности за професионалното им развитие. Увеличението на обезщетението за пенсиониране не би въздействало пряко върху мотивацията на младите специалисти да започнат работа като учители само заради възможността след 40 години да получат повече на брой работни заплати под формата на обезщетение. Предложеното увеличение на размера на обезщетението, което се получава в края на трудовата кариера на педагозите едва ли ще доведе до повишаване качеството на полагания преди пенсионирането труд и постигането на тази база на по-високи образователни резултати.

Със законопроекта се въвежда инцидентно едно право за педагогическите кадри, което възниква при прекратяване на трудовото им правоотношение при пенсиониране. Изразявам своите сериозни резерви относно предложението за законопроекта, макар и по принцип да споделям изложеното в мотивите към него. Посочените цели за повишаване на материалния и социалния статут на учителите не биха могли да бъдат постигнати чрез инцидентното въвеждане на различни по вид придобивки за лицата, упражняващи учителската професия. Необходимо е да бъде въведена цялостна система от мерки, свързани с качеството и ефективността на учителската професия, включващи преди всичко разработване и утвърждаване на единна система за подготовка и продължаваща квалификация на педагогическите кадри, система за контрол на качеството, диференцираното заплащане и професионалното развитие. Трябва да бъде въведен комплекс от специални мерки за привличане, задържане и развитие на младите педагогически кадри и на специалисти с високо равнище на професионална подготовка и квалификация в системата на средното образование. Необходимо е обвързване заплащането на труда с професионалното и кариерното им развитие, както и с особеностите на регионите и вида училище, в което работят и т. н. Без да подценявам необходимостта от висока оценка, включително и с материално изражение, за педагогическите специалисти в края на професионалния им път считам, че целесъобразността на инцидентното въвеждане на подобна мярка следва да бъде оценена през призмата и поредността на цялостната системата от мерки за повишаване стандарта на българския учител, като една от

предпоставките за постигане на основната цел на системата, а именно по-качествено образование за децата ни.

Предложеният законопроект може да бъде обсъждан на базата на прогнозни разчети за необходимия финансов ресурс, който следва да се осигурява ежегодно допълнително над планираните средства за образование. Поради тази причина съм длъжен да Ви информирам следното:

Средният размер на педагогическия стаж на работещите в системата на народната просвета педагогически специалисти, необходим за придобиване право на пенсия е около 38 години. Съгласно направеното предложение за изплащане на обезщетение на пенсиониращите се учители за толкова месеци, колкото са годините на педагогическия им стаж, средният размер на обезщетението ще се равнява на около 38 брутни работни заплати. При размер на средната брутна работна заплата на педагогическия персонал около 760 лв., необходимите средства за изплащане на обезщетението при пенсиониране за 1 човек ще бъдат около 29 000 лв. и това е при положение, че работим със средна брутна работна заплата като стационарна величина, без да отчитаме увеличението през годините.

В системата на народната просвета работят над 89 000 педагогически специалисти, като средната им възраст е 48 години. През следващите 5 години приблизителният брой на педагогическите специалисти, които ще придобият право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и необходимите за това допълнителни средства за обезщетение, са както следва:

2015 г. 1600 човека – 39 000 000 лв.;

2016 г. 1200 човека – 29 200 000 лв.;

2017 г. 2400 човека – 58 400 000 лв.;

2018 г. 2800 човека – 68 100 000 лв.;

2019 г. 3300 човека – 80 300 000 лв., като размерът на средствата ще нараства с всяка следваща година както поради увеличение на броя на пенсиониращите се, така и поради увеличението на трудовите възнаграждения на работещите.

Бюджетът за образование не може да поеме такъв значителен разход, поради което приемането на проекта на закон следва да бъде съпроводено с категоричен ангажимент от страна на Министерството на финансите в следващите години разходите за увеличените размери на обезщетението да бъдат осигурявани допълнително и целево. В противен случай изплащането на такива големи суми за обезщетения, ще оцети провежданите от Министерството на образованието и науката политики в областта на средното образование, свързани с целодневната организация на учебния ден, задължителната

предучилищна подготовка на децата, подпомагане на храненето на децата и учениците, осигуряване на стипендии, безплатни учебници и т.н.

Извън посочените аргументи относно целесъобразността, навременността и необходимостта от законопроекта, считам за неprecизна предложената редакция на новата алинея 4 на чл. 222 от Кодекса на труда последните съображения:

В хипотезата на правната норма е заложено обстоятелството „прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране на работник или служител, който заема педагогическа длъжност в системата на образованието“. Предложената редакция е неясна в няколко посоки:

- Основанията за прекратяване на трудовото правоотношение са изчерпателно определени в Кодекса на труда и измежду тях липсва заложеното в хипотезата на предложената алинея обстоятелство „поради пенсиониране“, което поражда въпроса в кои точно случаи ще възникне правото на предлаганото обезщетение.
- Множество въпроси поражда и съдържанието на използваното понятие „педагогическа длъжност в системата на образованието“. Понятието „педагогически длъжности“ няма опора в специалната нормативна уредба на системата на народната просвета, нито в системата на висшето образование. Доколкото и предложеният законопроект не предлага легална дефиниция, то се създават предпоставки за двусмислено тълкуване и неяснота относно субектите на предложеното право на обезщетение.
- Предложеното понятие „педагогически стаж“, за което в законопроекта също липсва легално определение, поставя аналогични въпроси. В тази връзка е необходимо да се отбележи, че в нормативната уредба на системата на народната просвета е установено понятието „учителски стаж“, чието съдържание е определено в разпоредбата на § 3а, т. 7 от Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за народната просвета. Законопроектът не предлага опора за аргументиран извод, че понятията „педагогически стаж“ и „учителски стаж“ са с идентично съдържание.

ПРОФ. ТОДОР ТАНЕВ

Министър на образованието и науката